

Pressemeddelelse 24. februar 2026

Horsens første vandværk blev opført på rekordtid

I 2026 er det 150 år siden, der for første gang blev åbnet for hanen på Horsens' første vandværk i Egebjerg. I dag er det rene vand en selvfølge for de fleste, men det rene vand er også – og har siden grundlæggelsen været – en kilde til folkesundhed, erhvervs- og byudvikling.

Opførelsen af Egebjergværket i 1876 er på mange måder imponerende – også set med nutidens øjne. Fra beslutningen blev endeligt truffet i byrådet, til der kunne åbnes for hanerne første gang, gik der ikke mere end to år.

Byrådet i Horsens havde i 1874 "Vandværkssagen" til andenbehandling. Her blev byrådet på baggrund af nogle positive prøver af vandkvaliteten enige om, at de ville erhverve Egebjerg Mølle og opføre byens første maskindrevne vandværk på grunden.

I 1875 købte kommunen på den baggrund grunden for intet mindre end 18.000 rigsdaler, og arbejdet kunne gå i gang. Dæmningen blev forhøjet, så vandstanden blev øget i søen. Der blev bygget nye sluser til afledning af vand til Lille Hansted Å og turbinen, som leverede kraft til vandværket. Derudover blev der anlagt en højdebeholder ved bakken mod Egebjerg by, og der blev ført en drikkevandsledning fra vandværket til Horsens, så byens borgere kunne blive forsynet.

Hele dette anlægsarbejde stod færdigt 1. juli 1876, hvor der blev åbnet for hanen første gang. Begejstringen for det rene vand var ikke kun et spørgsmål om komfort. Det siges, at den daværende borgmester under åbningstalen udtrykte en forventning om, at "sygedagene i Horsens for hvert individ" ville falde fra 18 til "kun" 13 om året. I dag ved vi, at udviklingen i sygefravær skyldes mange forhold. Men adgangen til rent drikkevand var uden tvivl et vigtigt skridt for folkesundheden i en by i hastig vækst.

Glæde og begejstring ved udsigten til rent vand

I dag forventer vi at der er rent vand i hanen, når vi tænder for det, men i 1876 var det et fremskridt for både folkesundheden, virksomhedernes drift og de enkelte borgere, som nu slap for det tunge arbejde med at hente vand til husholdningen. Horsens Avis skrev blandt andet:

"Vi give i Dag et lysende Exempel paa, hvorledes man kan forbedre mange Tusinders materielle Velvære, og samtidig virke for det, der forædler Sindet og danner Smagen.

Horsens' energiske og virksomme Borgmester Kammerherre Jessen, har nemlig i Forening med det dygtige Byraad givet denne By en systematisk Vandforsyning, hvorved enhver indbygger, imod en meget ringe aarlig afgift, faar rigeligt, sundt og koldt Vand (...)"

Egebjergværket var i drift helt frem til 1971 og gennemgik i løbet af sine knap 100 aktive år flere udvidelser og moderniseringer, for at det kunne følge med tidens krav og det stigende behov for rent vand. F.eks. blev der i 1914 udgravet 7 enorme sandfiltre med håndkraft samt et stenfilter, som vandet fra de nærliggende borer løb igennem, inden det var klar til forbrug.

I 1975 blev det gamle vandværk revet ned.

Kontakt for yderligere oplysninger:

Alex Pedersen, Adm. direktør for Samn Forsyning ApS

☎ 7626 8701

✉ akp@samn.dk

Fakta

150 år med rent drikkevand i Horsens

I 2026 er det 150 år siden, Horsens fik sit første maskindrevne vandværk. Den 1. juli 1876 blev der åbnet for vandet fra vandværket i Egebjerg, og den 15. juli samme år blev vandværket officielt indviet. Det nye vandværk blev et afgørende skridt for en by i hastig vækst, hvor adgang til rent drikkevand var vigtig for både folkesundhed, erhvervsliv og byudvikling. Siden da er vandforsyningen fulgt med tiden. I dag leveres rent drikkevand til mere end 70.000 forbrugere i Horsens ved hjælp af moderne teknologi, digital overvågning og effektive systemer, som sikrer høj vandkvalitet hver dag. Jubilæumsåret markerer 150 års udvikling – fra de første haner i 1800-tallet til den moderne vandforsyning, byen har i dag.

Horsens Vand A/S og Odder Spildevand A/S indtrådte i 2017 i det fælles serviceselskab Samn Forsyning, hvor drift og administration er samlet, og ca. 100 medarbejdere er beskæftiget.

Læs mere om historien på www.samn.dk

Foto: Træstikket (xylografi) fra 1876 er den ældste kendte trykte afbildning af Horsens' første vandværk og blev bragt i Illustreret Tidende den 18. februar 1877.